



Styret i Sparebanken Øst
Postboks 67
3301 HOKKSUND

VÅR REFERANSE
20/10991

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl. § 13 1. ledd, jf. fvI. § 13
1. ledd nr. 1-2
Gjelder merkede avsnitt

DATO
26.05.2021

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Sparebanken Øst 18. - 19. november 2020. Tilsynet ble gjennomført digitalt ved bruk av videokonferanse. Tilsynet hadde som formål å vurdere konsernets styrings- og kontrollsystemer samt risikosituasjonen på kreditt-, likviditets- og markedsriskoområdet. På kredittrisikoområdet ble det lagt vekt på kredittutviklingen innen bedriftsmarkedet (BM) – og utsiktene for de største og mest utsatte BM-kundene.

Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 11. februar 2021 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 26. mars 2021.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ OG KAPITALISERING

Kapitalisering

Finanstilsynet merker seg at banken i november betalte ut utbytte på 74,6 millioner kroner, til tross for finansministerens anmodning høsten 2020 om at bankene i lys av den usikre situasjonen ikke burde betale ut utbytte i 2020. Styret viser i sitt svar til at beslutningen var basert på en omfattende risiko- og forsvarlighetsvurdering og at det mener utbyttebeslutningen var innenfor Finansdepartementets råd og forventninger. Finanstilsynet deler ikke styrets vurdering av at en slik utbetaling var innenfor Finansdepartementets råd og forventninger.

Kredittrisikonivå

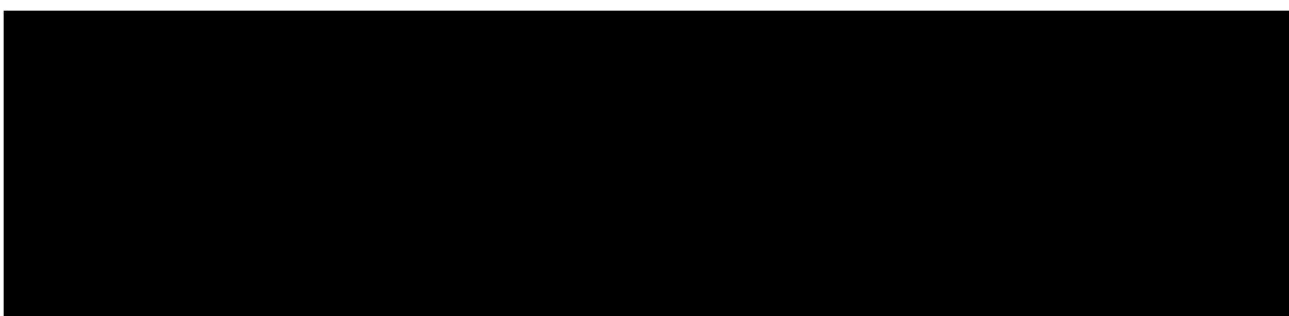
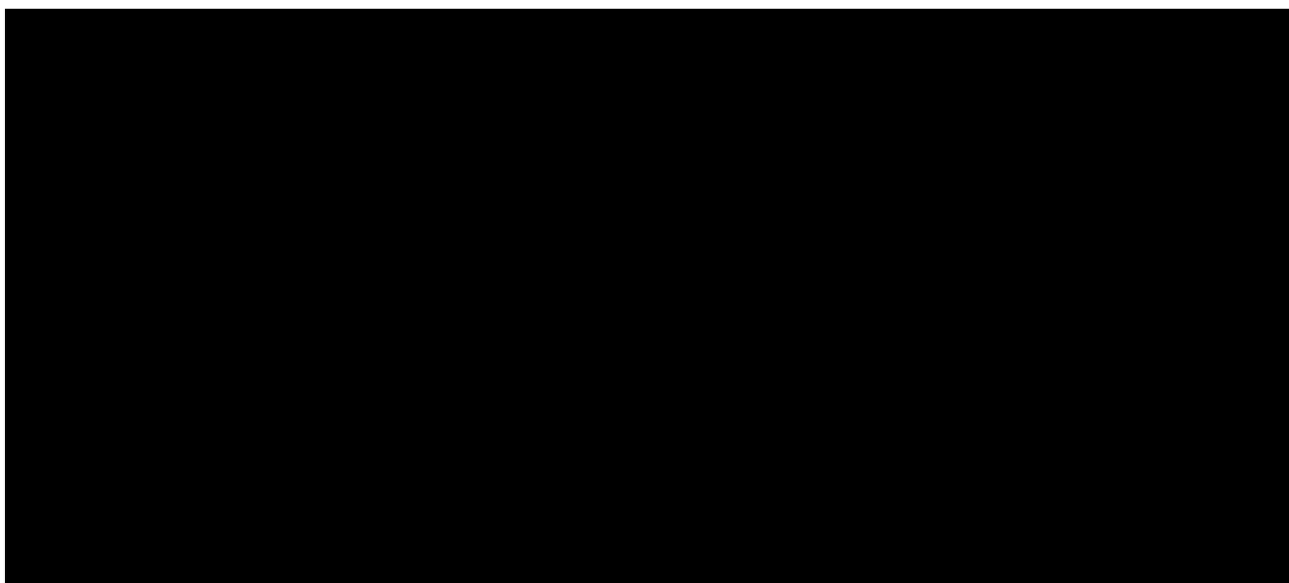
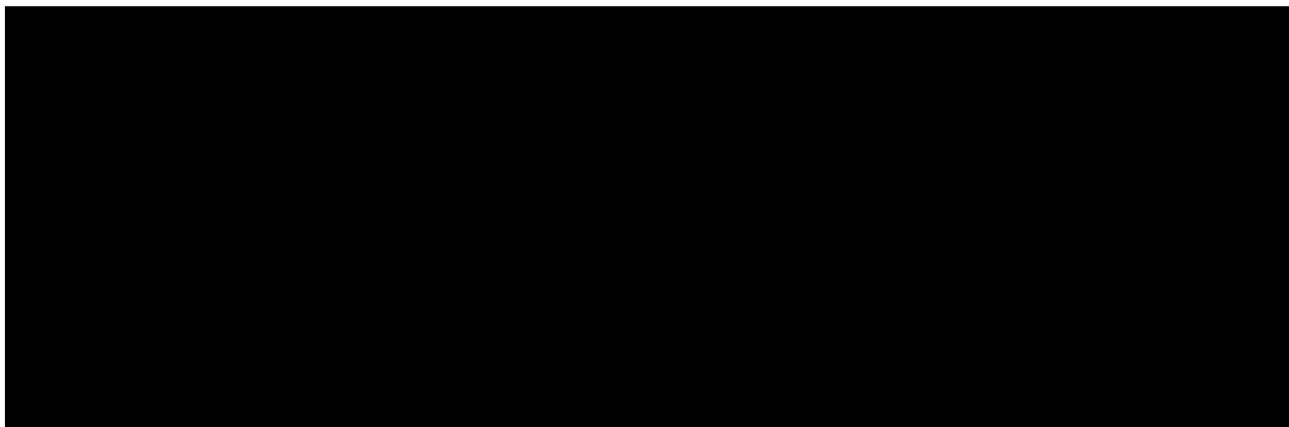
Risikonivå

Tapsutsatte og misligholdte engasjementer

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på at volumet av lån merket med betalingslettelser er lavt målt mot andre sammenlignbare banker, og reiste spørsmål om det kunne være en underrapportering av betalingslettelser. Styret skriver i sitt svar at banken har foretatt en ekstra gjennomgang av rutineene for merking av betalingslettelser og ikke funnet forhold som tilsier at nivået på betalingslettelser er feil. Styret viser i denne sammenhengen til at dette er i samsvar med

bankens valgte risikoprofil på kredittområdet og at banken også har et lavt misligholdsnivå i porteføljen. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning.

Enkeltengasjementer – bedriftsmarkedet



Likviditetsrisiko

Innskuddsdekning

Finanstilsynet ba i foreløpig tilsynsrapport om styrets vurdering av bankens innskuddsdekning inklusive utlån overført til Sparebank Øst Boligkreditt (SPØB) og innskudd under garantiordningen, og det ble påpekt at banken ikke burde gjøre seg for avhengig av OMF-finansiering. Videre ble det pekt på at bankens styre bør iverksette eventuelle tiltak for å heve bankens innskuddsdekning inklusive utlån overført til SPØB og innskudd under garantiordningen. Styret skriver i sitt svar at banken vil øke oppmerksomheten på innskudd fremover, men at det er stor konkurranse i markedet og økt innskuddsvekst må skje over flere år og avveies mot bankens økonomiske målsettinger. Videre noteres at styret er av den oppfatning at OMF-markedet er meget robust og egner seg meget godt til å finansiere norske boliglån. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning

STYRING OG KONTROLL AV KREDITTRISIKO

Strategi, policy, rammer og mål

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på at banken ikke har en separat ramme for BM-andel og at rammene for bransjeeksponering, definert i prosent-tall målt mot totale utlån i morbank inklusiv SPØB, eksempelvis for eksponering mot "Omsetning og drift av fast eiendom", synes lite begrensende. Finanstilsynet reiste spørsmål om bankens rammestruktur for bransjeeksponering fungerer hensiktsmessig, og ba om styrets kommentarer. Styret skriver i sitt svar at det vil be administrasjonen vurdere eksisterende ramme for eksponering i "Omsetning av drift av fast eiendom", samt fremlegge forslag til justering av rammen dersom dette vurderes hensiktsmessig. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning.

Lånevilkår (Covenants)

Finanstilsynet reiste i foreløpig rapport spørsmål om banken i større grad bør vurdere å knytte lånevilkår til låneavtalene, spesielt på store eller risikoutsatte engasjementer, og ba om styrets kommentarer. Styret skriver i sitt svar at det er bankens policy å benytte relevante lånevilkår for store eller risikoutsatte engasjementer der det er hensiktsmessig, og at banken for slike engasjementer benytter lånevilkår i stor grad.

Organisering og ansvarsforhold

Kredittprosessen

Finanstilsynet reiste i foreløpig rapport spørsmål om saksmalene for kredittvurderinger bør videreutvikles til å inkludere flere sensitivitetsvurderinger enn rentesensitivitet, bedre kvalitet på dokumentasjonen av sikkerhetenes verdi og omsettelighet, og mer helhetlige konsernvurderinger. Styret skriver i sitt tilsvarende at de vil påse at slike vurderinger inngår i kredittbehandlingen.

Kredittkontroll

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på at det syntes å være gjennomført få kredittrelaterte kontroller i første og andre linje, og reiste spørsmål om banken i større grad burde gjennomføre slike kontroller, herunder kvalitative kontroller av kredittsakene, for å sikre at sakene er i tråd med bankens kredittstrategi og retningslinjer. Finanstilsynet reiste også spørsmål om det er nærmere definert hva som skal kontrolleres i saksnotatene av førstelinjen og hvor mange stikkprøvekontroller som skal gjennomføres. Styret bemerker i sitt svar at det gjennomføres kontroller i første og andre linje knyttet til kredittrelaterte forhold, men styret har likevel bedt administrasjonen evaluere kvalitet og kvantitet på kontrolltiltakene knyttet til kredittsakene og eventuelt revidere tiltakene. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning.

Overvåkning og rapportering

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til en analyse av bankens eksponering innen næringseiendom, herunder også en sensitivitetsvurdering av eksponeringen. Finanstilsynet vurderer at stresstester av bransjer og segmenter kan være et godt verktøy i overvåkning av kredittrisiko, og for tidlig å kunne identifisere utsatte kunder og iverksette tiltak for å begrense tap. Finanstilsynet reiste i foreløpig rapport spørsmål om hvordan banken benytter resultatene av den gjennomførte sensitivitetstesten i oppfølgingen av de mest utsatte enkeltkundene innen næringseiendom. Finanstilsynet noterer at styret i sitt svar skriver at analysen er ett av flere tiltak i en slik oppfølging, og at styret vil påse at administrasjonen vurderer behovet for å videreutvikle bruken av denne type analyser i oppfølging av enkeltkunder.

Beregning av individuelle tapsavsetninger

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til bankens instruks for mislighold og tap, og pekte på bankens beskrivelse av enkelte punkter knyttet til gjennomføring av tapsberegning og inntektsføring av renter. Styret bekrefter i sitt svar at banken beregner nåverdien av de sannsynlighets-vektede tapene i de ulike utfallene som estimat for et eventuelt nedskrivningsbeløp, og at banken for trinn-3 engasjementer beregner renteinntekter av engasjementet, fratrukket forventet tap. Finanstilsynet har merket seg at styret vil påse at administrasjonen vurderer behovet for å presisere bankens rutiner ytterligere på disse punktene.

Klimarisiko

Finanstilsynet ga i den foreløpige tilsynsrapporten uttrykk for forventninger om at banken særskilt vurderer klimarisiko i utlånsvirksomheten. Banken hadde ved tidspunktet for tilsynet ennå ikke etablerte rutiner for oppfølging av klimarisiko i utlånsporteføljen. Finanstilsynet noterer at banken vil styrke kompetansen innenfor ESG/klima med en ny bærekraftsansvarlig som skulle tiltre 1. kvartal 2021. Finanstilsynet ba i den foreløpige tilsynsrapporten om styrets kommentarer til hvordan arbeidet med klimarisiko i utlånsporteføljen tenkes videreført. Styret skriver i sitt svar at banken fremover vil arbeide med å vurdere klimarisiko i utlånsvirksomheten, herunder både fysisk risiko og overgangsrisiko. Fokus vil være hvordan ulike bransjer innenfor bedriftsmarkedet og de enkelte kunders kredittkvalitet påvirkes ved overgang til et lavutslippssamfunn og effekter av

klimaendringer på fysiske aktiva, herunder verdsetting av bankens panteobjekter. Banken vil arbeide videre i tråd med Finanstilsynets anbefaling om konkret å vurdere klimarisikoen til relevante kunder og aktuelle bransjer som kan bli mest påvirket av klimaendringer.

Styring og kontroll av likviditetsrisiko

Finanstilsynet ba i den foreløpige tilsynsrapporten bankens styre vurdere å fastsette et høyere måltall for bankens innskuddsdekning for å reflektere bankens konservative holdning til likviditetsrisiko. Styret skriver i sitt svarbrev at Sparebanken Øst skal ha en konservativ holdning til likviditetsrisiko, noe som innebærer langsiktighet med proaktivitet i forhold til fremtidige likviditetsbehov, fordeling av innlån fra ulike investorgrupper, samt sikring av likviditetsbehov ved plassering i eiendeler med lav likviditets- og kredittrisiko. Videre skriver styret at banken er opptatt av å kompensere for høy markedsfinansiering ved å holde en relativt høy likviditetsbuffer, ha lang løpetid på markedsfinansieringen og god spredning av forfall». Det fremgår av svarbrevet at det er styrets vurdering at likviditetsrisikoen i banken er i tråd med styrets strategiske føringer som gjengitt over. Finanstilsynet vil likevel understreke at høy markedsfinansiering stiller krav til banken når det gjelder å opprettholde lang nok løpetid på markedsfinansieringen, samt betydningen av å holde en relativt høy likviditetsbuffer. Finanstilsynet anbefaler banken å fastsette et høyere måltall for bankens innskuddsdekning for å reflektere bankens konservative holdning til likviditetsrisiko.

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på viktigheten av at risikoeier i først linje har oppmerksomhet om overholdelse av bankens interne risikorammer og at bankens risikokontrollfunksjon løpende overvåker og eskalerer eventuelle brudd på rammer – slik at banken ikke har en høyere risiko enn banken kan eksponeres for i henhold til strategidokumentet. Styret skriver i sitt svar at styret er enig med Finanstilsynet i viktigheten av at risikorammer overholdes og kontrollfunksjonenes arbeid med å overvåke etterlevelsen. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning.

Styring og kontroll av markedsrisiko

Finanstilsynet pekte i den foreløpige tilsynsrapporten på at bankens finansstrategi og rammedokument gir rom for vesentlig høyere markedsrisiko enn lav.

Styret skriver i sitt svar at rammen for maksimal kredittspreadsrisiko må ses i sammenheng med øvrige rammer, og at disse samlet danner grunnlaget for styrets vurdering av at markedsrisikoen er lav. Finanstilsynet noterer videre at styret vil be administrasjonen redusere eller fjerne rammen for BBB-obligasjoner i tråd med sammenlignbare sparebanker. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning.

Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets tilsynsrapport blir behandlet.

Kopi av dette brevet bes sendt til valgt revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Øystein Moen
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.